

บทที่ ๔

ผลสัมฤทธิ์การแก้ปัญหาการดื่มสุราของวัดที่เข้าร่วมโครงการวัดปลอดสุรา

ในบทนี้ผู้วิจัยจะได้ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับสุรา ผลสัมฤทธิ์การแก้ปัญหาการดื่มสุราของวัดที่เข้าร่วมโครงการวัดปลอดสุรา โดยมีประเด็นที่จะศึกษาดังนี้ กฎหมายที่เกี่ยวกับสุราผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมในการรณรงค์แก้ปัญหาการดื่มสุราเช่นกิจกรรมงานศพ งานบวช งานแต่งงาน งานบุญ ประเพณีต่างๆ เป็นต้น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๔.๑ กฎหมายที่เกี่ยวกับสุรา

การดื่มสุรามีผลเสียต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นเหตุให้คนเกิดประมาทการจะตรากฎหมายบังคับให้คนเห็นด้วยนั้น ผู้นำต้องมีความเชื่อว่าสิ่งนั้นไม่ดีแล้วจึงห้ามและตนก็ไม่ล่วงกฎ กติกาไปด้วย ดังที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงเชื่อว่าการบริโภคสุราการดื่มสุรา เป็นบาป จึงทรงตราพระราชกำหนดใหม่ให้^๑ “บันดาเสวกามาตราขบพรพัสตร์ฝ่ายหน้า แลท้าวนางชะแม่พระสนมกำนัลทนายเรือนจำโซลน แลข้าหลวงกรมพระราชวังบวรฯ ข้าเจ้าต่างกรม แลหากรมมิได้ ผู้รักษาเมือง กรมการทั้งปวง” ให้อยู่ในศีลธรรม ด้วยทรงเป็น ห่วงว่าข้าราชการ บริหารของพระองค์ “บัดนี้คบกันเสพสุราเล่นเบี้ยบ่อนเป็นพาลทุจริต มิได้คิดเกรงบาปลอยบาปทุกข์ โทษในประจันก็มี ครั้นสิ้นชีวิตไปแล้วก็จะไปทนทุกข์เวทนาอยู่ในนรกนั้นช้านาน” ดังนั้น หากว่าทรง พบผู้ใดบริโภคสุราเล่นการพนันไม่ว่าในที่ไหนก็ตามจะถูกเขียนสามยกถอดออกจากราชการให้เป็นไพร่ และสักหน้า^๒ จะเห็นได้ว่า พระราชกำหนดดังกล่าวพระองค์มีพระประสงค์จะห้ามเฉพาะส่วนราชการ ที่ต้องทำงานเพื่อประชาชน เพื่อต้องการให้งานนั้นเกิดประสิทธิภาพ และก่อประโยชน์แก่การบริหาร ประเทศชาติและการปกครองประชาชน แต่ไม่ทรงออกกฎหมายบังคับประชาชนไม่ให้ดื่มสุรา อาจเป็น เพราะสุรานั้นเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตประชาชนทั่วไปหรืออาจเป็นเพราะประชาชนทั่วไปเห็นคล้อย ตามระเบียบทางการ ที่ว่าเมื่อ เจ้าทำอย่างไร่อมทำให้ประชาชนเอาอย่างก็เป็นได้ เพราะในสมัย ของพระองค์ได้ทรงโปรดเกล้าฯ ให้พระราชาคณะและราชบัณฑิตช่วยกันแต่งไตรภูมิโลกวินิจัย อันว่า ด้วยหลักการละ เว้นอกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ และโทษในการประพฤติดิถี ๕ ขึ้นเมื่อปีเถาะ จุลศักราช ๑๑๔๕ พ.ศ.๒๓๒๖) เป็นหนังสือ ๑ จบ แต่ยังไม่สมบูรณ์ ต่อมาในปี พ.ศ.๒๓๔๕ โปรดให้ พระยาธรรมปรีชา(แก้ว) แต่งไตรภูมิวินิจัย จนจบความ^๒ เนื่องจากสุราก่อให้เกิดโทษภัย นานาประการ อันมีผลกระทบต่องสังคมไทยมายาวนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รัฐแต่ละยุค ต่างก็ ได้กำหนดกฎหมายเกี่ยวกับสุราไว้เพื่อเป็นการคานกับพิษภัยจากสุราดังกล่าว แต่ส่วนใหญ่จะออกเป็นกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรเท่านั้นจนกระทั่ง พ.ศ. ๒๔๙๓ รัฐบาลได้ตรากฎหมายเป็นพระราช บัญญัติสุราขึ้น แม้จะไม่ได้มุ่งส่งเสริมสุขภาพของประชาชน แต่ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยกำหนดมาตรฐาน ของการผลิตสุราขึ้นในประเทศไทย โดยในงานวิจัยส่วนนี้ ผู้วิจัยต้องการชี้ให้เห็นกฎหมายบางมาตรา

^๑ พระโศภน วิชาโล, ประวัติศาสตร์การบริโภคสุราในประเทศไทย, หน้า ๑๙.

^๒ หอสมุดแห่งชาติ, กรมศิลปากร, สมุดภาพไตรภูมิฉบับอักษรขอม ภาษาไทย, (กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด(มหาชน), ๒๕๕๒), หน้า ๒.

ที่รัฐได้ออกมาเกี่ยวกับสุรา เพื่อต้องการให้ทราบถึงวิวัฒนาการของสุราที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย ดังนี้

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.๒๔๙๓^๓ มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ประเภทที่ ๓ ถึงประเภทที่ ๗ ทำการเปลี่ยนแปลงสุราโดยเอาสุราอื่นใด หรือน้ำ หรือของเหลว หรือวัตถุอื่นใดเจือปนลง หรือเปลี่ยนแปลงภาชนะบรรจุสุรา เว้นแต่ผู้ซื้อได้ร้องขอให้เปลี่ยนแปลงสุราเพื่อดื่มในขณะนั้นถ้าปรากฏกว่าสุราที่มีอยู่ในความครอบครองของผู้ได้รับใบอนุญาตดังกล่าวในวรรคก่อนเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น ซึ่งมีได้เป็นไปตามธรรมชาติ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงสุรา

มาตรา ๓๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท จากพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้^๔ ต้องการกำหนดขอบเขตของการผลิตสุราทั้งการขอใบอนุญาตผลิต การขอนำเข้า การจำหน่าย ต้องได้รับใบอนุญาตจากรัฐก่อน ดังความในมาตรา ๑๙ ว่า ใบอนุญาตขายสุรา มี ๗ ประเภท คือ ประเภทที่ ๑ สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป ประเภทที่ ๒ สำหรับการขายสุราที่ทำในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป ประเภทที่ ๓ สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร ประเภทที่ ๔ สำหรับการขายสุราที่ทำในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร ประเภทที่ ๕ สำหรับการขายสุราทุกชนิดครั้งหนึ่ง เป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตรเพื่อดื่ม ณ สถานที่ขายเป็นการชั่วคราวไม่เกินสิบวัน ประเภทที่ ๖ สำหรับการขายที่ทำในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตรเพื่อดื่ม ณ สถานที่ขายเป็นการชั่วคราวไม่เกินสิบวัน ประเภทที่ ๗ สำหรับการขายสุรา ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร เพื่อดื่มภายในสมาคมหรือสโมสรและมีบทกำหนดโทษตามความในมาตรา ๔๐ ทวิ ว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราทำการขายสุราไม่ตรงตามประเภทใบอนุญาตที่เจ้าพนักงานออกให้ตามมาตรา ๑๙ หรือผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ซื้อสุราจากผู้ไม่มีสิทธิขายได้โดยชอบด้วยกฎหมาย มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาทพระราชบัญญัติสุราฉบับ พ.ศ. ๒๔๙๓ นี้ มีขอบข่ายเพื่อต้องการควบคุม หรือจัดระบบการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับสุราให้เป็นมาตรฐานสากล หรือเป็นระบบทั้งการผลิต การนำเข้า และการส่งออก โดยมีการกำหนดประเภทของการดำเนินการเกี่ยวกับการซื้อขายสุราทั้งการผลิตเองและนำเข้า โดยมีปริมาณของสุรานั้นเป็นตัวกำหนดว่าผู้ผลิตหรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายนั้นมีกำลังความสามารถเพียงแคไหน และต้องขอใบอนุญาตตามปริมาณนั้น และดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสุราที่จะต้องจ่ายเข้ารัฐ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการนำรายได้ไปพัฒนาประเทศ ซึ่งดำเนินการจัดเก็บภาษีด้วยสรรพสามิต

พระราชบัญญัติสุรา(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗^๕ มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓ บัญญัติว่า“ห้ามมิให้ผู้ใดนำสุราเกินกว่าหนึ่งลิตรเข้ามาในราชอาณาจักร เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต ฯลฯ”และ มาตรา ๘ บัญญัติว่า“ผู้ได้รับใบอนุญาตนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักรจะต้องเสียภาษี สุราโดยปิดแสตมป์สุรา.... ฯลฯ” ซึ่งความในมาตรา ๘ นี้ เมื่อพิจารณาแล้วก็น่าจะตีความได้ว่า ผู้ที่จะต้องเสียภาษีสุราที่นำเข้ามาก็คือ“ผู้ได้รับใบอนุญาต” (นำเข้า

^๓อ้างในราชกิจจานุเบกษา ที่ รก.๒๔๙๓/๑๖/๓๔๖/๒๑ มีนาคม ๒๔๙๓.

^๔อ้างในราชกิจจานุเบกษา ที่ รก. ๒๔๙๗/๑๔/๓๔๑/๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗.

าเกินกว่าหนึ่งลิตร) โดยเฉพาะเท่านั้น ฉะนั้น ผู้ที่ไม่ต้องขอรับใบอนุญาต(นำเข้าไม่เกินหนึ่งลิตร) ก็ไม่ต้องเสียภาษี ซึ่งเมื่อตีความได้เช่นนี้แล้วก็นับว่ายังไม่ถูกต้องกับเจตนารมณ์และความมุ่งหมายเกี่ยวกับการควบคุมในทางภาษีสุรา เพราะทางการมีความมุ่งหมายจะให้สุราทุกขวดที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร หรือที่ทำขึ้นภายในเพื่อจำหน่ายก็ตาม มี แสตมป์สุราปิดอยู่เพื่อเป็นเครื่องหมายว่าได้ผ่านการเสียภาษี หรือการอนุญาตของเจ้าพนักงานมาแล้ว แต่ที่ใช้คำว่า“ไม่เกินหนึ่งลิตร” ในมาตรา ๖ นั้นเป็นการยกเว้นสำหรับผู้ที่น่าติดตัวเข้ามาเพียงจำนวนเล็กน้อยให้ได้รับความสะดวกไม่ต้องยื่นคำร้องขอรับใบอนุญาตนำเข้าเท่านั้น มิได้ มุ่งหมายจะยกเว้นภาษีให้ เพราะถ้ายกเว้นภาษีให้แล้วก็จะมิสุราที่ไม่ต้องปิดแสตมป์ อยู่ในความครอบครองของบุคคลต่าง ๆ ได้โดยไม่ผิดกฎหมาย

พระราชบัญญัติสุรา(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๐^๕ เพื่อกำหนดเงื่อนไขและวิธีการว่า ด้วยกรรมวิธีเกี่ยวกับการทำสุรา การใช้วัตถุดิบระยะเวลาและวิธีการเก็บสุรา ชนิดของสุราและแรงแอลกอฮอล์ จำนวนสุราที่ให้ทำและขายให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุราปฏิบัติและลงโทษผู้ไม่ปฏิบัติด้วย กำหนดการออกใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ ๔ สำหรับการขายเร่ กำหนดการผ่อนผันสำหรับผู้ที่น่าสุราเกินกว่าหนึ่งลิตรเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อเป็นตัวอย่างสินค้าหรือมีใช้เพื่อการค้า แก้วไข่อัตราภาษีสุรากลั่นแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ลดหย่อนหรืองดเว้นไม่เรียกเก็บภาษีสุราสำหรับแอลกอฮอล์ที่นำไปใช้ในการอุตสาหกรรม ตลอดจนกำหนดความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้อธิบดีกรมสรรพสามิต หรือเจ้าพนักงานสรรพสามิตซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมสรรพสามิตมีอำนาจเปรียบเทียบได้

พระราชบัญญัติสุรา(ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๓๔^๖ มาตรา ๖ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ และอัตราภาษีสุราที่กำหนดโดยกฎกระทรวงว่าด้วยการลดหย่อนหรือการเรียกเก็บภาษีสุราที่ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าวก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปสำหรับผู้ซื้อสุราหรือผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุรา ที่มีสัญญาผูกพันกับกรมสรรพสามิตหรือกับกรมโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ก่อนวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๕ และในสัญญาดังกล่าวผู้ซื้อสุราหรือผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุราต้องชำระเงินแก่รัฐบาลเป็นการเหมาจ่าย โดยรวมค่าภาษีสุราและ ค่าผลประโยชน์ หรือรวมค่าภาษีสุราและค่าสิทธิ หรือรวมค่าภาษีสุราและค่าธรรมเนียมพิเศษและค่าทดแทนโรงงานสุราเข้าด้วยกัน แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ จนกว่าสัญญาดังกล่าวจะสิ้นสุดลงไม่ว่าด้วยเหตุเล็กสัญญาหรือสิ้นสุดอายุสัญญา

มาตรา ๗ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไป สำหรับกรณีดังต่อไปนี้(๑) สุราที่การปฏิบัติจัดเก็บภาษียังค้างอยู่ หรือที่ถึงกำหนดชำระก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ(๒) สุราที่ทำในราชอาณาจักร และได้เสียภาษีสุราครบถ้วนแล้วโดยการปิดแสตมป์สุราหรือโดยวิธีอื่น แต่ยังมีได้ขนออกจากโรงงานสุราก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ(๓) สุราที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่ได้เสียภาษีสุราครบถ้วนแล้วโดยปิดแสตมป์สุรา แต่ยังมีได้นำออกจากอารักขาของศุลกากรเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุราหรือผู้นำสุราเข้ามาใน

^๕อ้างในราชกิจจานุเบกษา ที่ รก.๒๕๑๐/๓๖/๒๐๔/๒๕ เมษายน ๒๕๑๐.

^๖อ้างในราชกิจจานุเบกษา ที่ รก.๒๕๓๔/๒๐๑/๑๘๓พ/๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๔.

ราชอาณาจักร ยื่นบัญชีรายละเอียดสุราตาม (๒) และ(๓) โดยแสดงรายการ ประเภทชนิด และ ปริมาณ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ พร้อมทั้งระบุสถานที่เก็บสุรานั้น และให้ยื่นบัญชีดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิตแห่งท้องที่ที่โรงงานสุราตั้งอยู่ หรือต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิตแห่งท้องที่ที่มีการนำเข้าสุราแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุราหรือผู้นำ เข้าสุราใด ไม่ปฏิบัติตามวรรคสองต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากได้มีการปรับปรุงระบบภาษีอากรของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร(ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ.๒๕๓๔ ได้ยกเลิกภาษีการค้าและนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนสมควรปรับปรุงภาษีสุราเพื่อให้มีความสอดคล้องกับการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรดังกล่าว อีกทั้งเพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดเก็บ

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เรื่อง ให้เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก^๗ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ เลขาธิการคณะกรรมการอาหาร และยาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาหาร ในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ตามประกาศคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เรื่อง การมอบอำนาจในการคุ้มครองผู้บริโภคให้เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๒๙มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๙ ออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก

ข้อ ๒ ในประกาศนี้ “เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์” หมายถึง ของเหลว

เพื่อการบริโภคของมนุษย์ที่มีจำนวนเอธานอลเกินกว่า ๕ มิลลิลิตรต่อของเหลว ๑ ลิตร หรือเกินกว่า ๐.๕ ดีกรี ซึ่งได้แก่ เบียร์ ไวน์ สุรา หรือของเหลวที่มีชื่ออื่นๆ และให้หมายความรวมถึงวัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถบริโภคได้ โดยมีปริมาณเอธานอลเกินกว่า ๕ มิลลิลิตรต่อของเหลว ๑ ลิตร ทั้งนี้ไม่รวมถึงยาตามกฎหมายว่า ด้วยยา

พระราชบัญญัติจราจรทางบก(ฉบับที่ ๗)พ.ศ. ๒๕๕๐^๘ ๔๕เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันการโดยสารรถจักรยานยนต์เป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลาย และจำนวนอุบัติเหตุอันเนื่องจากรถจักรยานยนต์ได้เพิ่มมากขึ้น ประกอบกับการเกิดอุบัติเหตุทางถนนอันเนื่องมาจากการขับรถในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น หรือเสพยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทได้เพิ่มสูงขึ้นด้วย สมควรกำหนดให้คนโดยสารรถจักรยานยนต์ต้องสวมหมวกที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อป้องกันอันตราย และกำหนดให้ความผิดของผู้ขับขี่ที่ได้ขับรถในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น เป็นความผิดที่ไม่อาจจำ ก้าวตักเตือนหรือทำการเปรียบเทียบได้ รวมทั้งปรับปรุงบทกำหนดโทษสำหรับความผิดฐานขับรถในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น หรือเสพยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตลอดจนปรับปรุงประเภทของรถที่ใช้บรรทุกคน สัตว์ หรือสิ่งของให้ครอบคลุมถึงการบรรทุกของรถทุกประเภทด้วย

^๗อ้างในราชกิจจานุเบกษา ที่ รก.๒๕๔๙/๑๒๓/๑๐๘๖/๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๙.

^๘อ้างในราชกิจจานุเบกษา ที่ รก.๒๕๕๐/๑๒๔/๑๐๑๖/๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๐.

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑^๙ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุและอาชญากรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศสมควรกำหนดมาตรการต่างๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนโดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย

จากที่กล่าวมาจะเห็นวิวัฒนาการของกฎหมายที่ภาครัฐออกมาอันมีส่วนเกี่ยวข้องกับสุรานั้น แรกเริ่มเดิมทีนั้นเน้นความต้องการเพื่อกระตุ้นระบบทางเศรษฐกิจของประเทศ เป็นสำคัญ โดยมุ่งหมายเพื่อการจัดเก็บภาษีให้สมดุลกับรายรับที่บริษัทสุราต่างๆ ดำเนินการทางธุรกิจ ทั้งการผลิต การนำเข้า การส่งออก จนกระทั่งมีกลุ่มองค์กรภาคประชาชนบางกลุ่มออกมามีมติเตือนให้ภาครัฐเปรียบเทียบให้เห็นถึงความสำคัญระหว่างรายได้จากภาษีสุรากับผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภค อย่างไหนมีความสำคัญมากน้อยกว่ากัน ทำให้ภาครัฐมองเห็นความสำคัญของบุคลากรของประเทศ จึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสุรารับ พ.ศ. ๒๕๕๑ ขึ้น เพื่อต้องการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันจะก่อให้เกิดผลกระทบทั้งด้านปัญหาสุขภาพครอบครัว อุบัติเหตุ และอาชญากรรมต่างๆ รวมทั้งก่อปัญหาแก่ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ อันเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนกฏบัญญัติของกระทรวงสาธารณสุขในเรื่องการ ส่งเสริมสุขภาพของประชาชนให้มีคุณภาพ และยังมีการกำหนดสถานที่ต้องห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสุรา ดังความในมาตรา ๓๑ เช่น วัด สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานที่ราชการ สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง สวนสาธารณะของทางราชการ และสถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของกรรมการ ซึ่งมีบทลงโทษตามความในมาตรา ๔๒ ว่า ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ^{๑๐}

จะเห็นได้ว่าปัญหาของสุราเป็นปัญหาใหญ่ที่มีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบหากมองในภาคธุรกิจก็เห็นถึงรายได้มหาศาล แต่หากมองในด้านคุณธรรมจริยธรรม และผลกระทบในอนาคต จะเห็นได้ว่า สุราเป็นปัญหาร้ายแรงมากกว่าที่คิดเช่นสุราขาวขวดหนึ่งราคาต้นทุน ๔๐- ๖๐ บาท แต่อนาคตต้องเสียค่ารักษาพยาบาล หากเกิดอุบัติเหตุต้องเสียค่ารักษาอวัยวะทุกส่วนให้คงอยู่ในสภาพที่พอจะใช้งานได้ และยังคงคอยรักษาโรคร้ายที่ต้องติดตัวไปจนวันตายอันเกิดจาก ปัญหาของสุราเพียงน้อยนิด แต่ก่อให้เกิดโทษมหันต์ และยังส่งผลกระทบต่อปัญหาภายในครอบครัว และการเข้าสังคมด้วย เมื่อภาครัฐมองเห็นปัญหาดังกล่าว จึงพยายามที่จะระงับยับยั้งแรงเสียดทานจากสุราด้วยการออกเป็นกฎหมายในระดับต่าง ๆ โดยมีการเก็บภาษีที่สูงขึ้นทุกปี แต่ยังไม่สามารถต้านกระแสธุรกิจดังกล่าวได้นอกจากการออกไปกฎหมายที่มีการลงโทษต่อผู้ผลิตอย่างรุนแรงมากกว่าการออกกฎหมายมาใช้บังคับกับผู้บริโภคเท่านั้น

^๙อ้างในราชกิจจานุเบกษา ที่ รก.๒๕๕๑/๑๒๕/๓๓ก/๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

^{๑๐}ดูรายละเอียดใน มาตรา ๓๑ และ มาตรา ๔๒, อ้างในราชกิจจานุเบกษา ที่ รก.๒๕๕๑/๑๒๕/๓๓ก/๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑.

๔.๒ การรณรงค์ลดการดื่มสุราในอำเภอศรีนครินทร์ ตามโครงการวัดปลอดสุรา

จากการที่คณะสงฆ์จังหวัดสุรินทร์และสำนักพุทธศาสนาจังหวัดสุรินทร์ได้มีโครงการวัดปลอดสุราเฉลิมราชดังกล่าวมาแล้วนั้น คณะสงฆ์อำเภอศรีนครินทร์โดยเจ้าคณะอำเภอศรีนครินทร์ได้นำนโยบายดังกล่าวมาปฏิบัติในอำเภอศรีนครินทร์ โดยการประชุมคณะสงฆ์ทั้งอำเภอศรีนครินทร์โดยมีวัดสำนักสงฆ์ ที่พักสงฆ์อยู่ประมาณ ๕๐ แห่งได้ร่วมมือกันรณรงค์และส่งเสริมให้วัดเป็นสถานที่ปลอดสุรา โดยมีการปฏิบัติดังนี้

๔.๒.๑ ด้านการส่งเสริมให้ประชาชนในอำเภอศรีนครินทร์ลดการดื่มสุรา

เหล้าจัดเป็นสิ่งเสพติดอย่างหนึ่ง^{๑๑} ที่ถูกต้องตามกฎหมายของประเทศเหล้าถือเป็นตัวการสำคัญที่เป็นผลต่อเนื่องจากการดื่มมาก ทำให้เกิดอุบัติเหตุบาดเจ็บ และล้มตาย เป็นจำนวนมาก บ้างก็คลุ้มคลั่ง โมโห ฉุนเฉียว บ้างก็ใจดี สนุกสนาน ครั้นเคยเป็นนาย ก็กลายเป็นคนก๊าล่า ดังคำที่ว่า “ดื่มเหล้าลอบใจเสียป่า” กล่าวทำในสิ่งที่ ยามมีสติไม่กล้าทำ ทำในสิ่งที่ผิดขาดสติ และประมาท ฤทธิ์ ของเหล้าทำให้ ผู้คนประมาท ระยะยาวทำให้เกิดโรคสุราเรื้อรัง โรคตับแข็ง บั่นทอนสุขภาพ ตลอดจนจนกระทั่งในสิ่งที่ผิดกฎหมายได้แก่ เกิดความประมาท เป็นตัวการทำให้เกิดอุบัติเหตุ เช่นอุบัติเหตุในการจราจร การแก้ปัญหาการดื่มสุราของประชาชนที่อยู่ในอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดสุรินทร์มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนรวมถึงพระสงฆ์ที่อยู่ในเขตอำเภอศรีนครินทร์ร่วมรณรงค์ชี้แจงให้เห็นผลเสียและผลร้ายของการดื่มสุรา

การส่งเสริมให้ประชาชนลดการดื่มสุราในเขตอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดสุรินทร์นั้น มีการส่งเสริมในหลากหลายรูปแบบเช่นการสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องและสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน รวมทั้งสนับสนุนให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการลด ละ เลิกในการเลี้ยงสุราหรือดื่มสุราในงานบุญ การส่งเสริมให้รู้จักเลือกสรรและประยุกต์ใช้หลักธรรมในการพัฒนาตนเองให้มีความสุข ความเจริญยิ่งขึ้น ซึ่งประเด็นที่ส่งเสริมนั้นประกอบด้วย

๑) การเสริมสร้างสมรรถภาพของชุมชนหรือสังคมให้เข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเอง โดยตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ทั้งต่อตัวเองและสังคม เพื่อให้เป็นรากฐานของการพัฒนาชุมชนต่างๆ ทั้งในเมืองและชนบท

๒) การสร้างความเข้าใจระหว่างชุมชนถึงโทษและพิษภัยของการดื่มสุรา ความสิ้นเปลืองในการจัดเลี้ยงสุราทำให้ต้องเป็นหนี้เมื่อเสร็จงานแล้ว

๓) การส่งเสริมการพัฒนาอย่างสมดุลระหว่าง คน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการวางกฎเกณฑ์การอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลระหว่างคน ชุมชน กับทรัพยากรธรรมชาติ และระหว่างกลุ่มคนในสังคม โดยใช้หลักความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน

๔) ส่งเสริมและประสานชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความรู้ ความเข้าใจถึงการรักษาและดำรงไว้ซึ่งประเพณีอันดีงาม และการทำบุญที่ถูกต้องเช่นประเพณีการบวช การทอดกฐิน การทอดผ้าป่าที่ไม่จำเป็นที่จะต้องมีเหล้าหรือสุราม้าเจือปน เพราะสุรามีโทษทั้งแก่ตนเอง ครอบครัวและ

^{๑๑}สุธาสนี โค๊ะแสง, “นวัตกรรมการจัดประเพณีปลอดเหล้าขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี”, การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๔), หน้า ๔๑.

สังคม การส่งเสริมและประสานให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจในโทษและพิษภัยของสุรา เมื่อประชาชนงดเสพสุราในงานประเพณีและงานบุญต่างๆ ทำให้สังคมสงบสุข เจ้าภาพที่จัดงานประหยัลดค่าใช้จ่ายได้มาก มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ^{๑๒} ได้เสนอรายงานผลการสำรวจ เรื่อง “ประเมินผลการรณรงค์” งดเหล้าเข้าพรรษา ปี ๒๕๕๑ : กรณีศึกษาประชาชนอายุ ๑๕ ปี ขึ้นไปในเขตกรุงเทพมหานคร และใน ๒๓ จังหวัดทั่วประเทศ”, สรุปว่า ประชาชนส่วนใหญ่จะเห็นว่าการงดดื่มสุรามีผลดีต่อชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเป็นการมีเงินเหลือเพื่อที่จะทำประโยชน์อย่างอื่นต่อไป และช่วยลดปัญหาสังคมได้ ดังที่แอบคโพลล์ ได้รายงานผลการสำรวจ เรื่อง ประเมินผลการรณรงค์ “งดเหล้าเข้าพรรษาปี ๒๕๕๑” : กรณีศึกษาประชาชนอายุ ๑๕ ปี ขึ้นไป ในเขตกรุงเทพมหานคร และใน ๒๓ จังหวัดทั่วประเทศ ได้ชี้ให้ประชาชนส่วนใหญ่บอกว่าการเลิกเหล้า ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายได้จริงถึงร้อยละ ๕๔.๓ หากประชาชนเลิกได้อย่างจริงจัง จะทำให้มีเงินเหลือเพื่อที่จะนำไปใช้ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างอื่นถึงร้อยละ ๗๕.๔ และช่วยลดปัญหาสังคมในด้านต่างๆ ได้ เช่น ความรุนแรง อุบัติเหตุในท้องถนนถึงร้อยละ ๖๖.๒ การดื่มสุราทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงโทษของการดื่มสุราไว้ในสัพพหลุสสูตรว่า^{๑๓} “ภิกษุทั้งหลาย การดื่มสุราและเมรัยที่บุคคลเสพ เจริญ ทำให้มากแล้ว ย่อมอำนวยการไปเกิดในนรก อำนวยการไปเกิดในกำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน อำนวยการไปเกิดในเปรตวิสัย วิบากแห่งการดื่มสุราและเมรัยอย่างเบาที่สุด ย่อมอำนวยการไปเป็นผู้วิกลจริตแก่ผู้เกิดเป็นมนุษย์ พุทธประสงค์ดังกล่าวนี้ ต้องการชี้ให้เห็นถึงผลกระทบ หรือผลสะท้อนที่จะได้รับในภพหน้า ซึ่งมีผลร้ายแรงตั้งแต่การต้องเข้าไปสู่นรก แม้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกยังกลายเป็นคนบ้าไร้สติ นั่นคือผลกระทบที่บุคคลผู้ดื่มสุราจะต้องประสบตามหลักการในทางพระพุทธศาสนาอันเป็นผลกระทบข้ามภพข้ามชาติ และผลที่บุคคลจะต้องได้รับในปัจจุบันกาล คือในช่วงระยะแห่งชีวิตนี้ยังเป็นผลที่ประจักษ์อยู่อย่างแจ่มแจ้งทุก แห่งหน

การส่งเสริม สนับสนุน รณรงค์ให้ประชาชนรู้ เข้าใจ มองเห็นประโยชน์ของการไม่ดื่มสุรา ทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถงดเว้นการดื่มสุราได้ในระดับหนึ่ง นอกจากนี้ยังทำให้สังคมได้ประโยชน์จากการเลิกดื่มสุราคือทำให้สังคมมีความสงบสุข ว่างุ่นไม่ก่อการทะเลาะวิวาท ในเขตอำเภอศรีณรงค์ได้มีการส่งเสริมประชาชนให้ลดการดื่มสุราโดยมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงผลเสียของการดื่มสุราโดยมีป้ายประชาสัมพันธ์ในเขตชุมชน นอกจากนี้พระสงฆ์ยังเทศน์ถึงผลเสีย และผลร้ายของการดื่มสุรา “เวลาญาติโยมมาทำบุญที่วัดในวันพระ ๘ คำ หรือ ๑๕ คำ ก็จะมีเทศน์ให้ฟังเรื่องของผลเสียของสุรา ว่าการดื่มสุรานั้นผิดศีลข้อที่ ๕ ทำให้เสียสติและเสียทรัพย์”^{๑๔} การส่งเสริมให้ประชาชนลดการดื่มสุราโดยการเทศน์ของพระสงฆ์และการทำป้ายประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงโทษและพิษภัยของการดื่มสุรา ทำกันมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นทำให้ประชาชนลดการดื่มสุราในงานบุญต่างๆ ลงได้พอสมควร

^{๑๒} ศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, รายงานผลการสำรวจ เรื่อง “ประเมินผลการรณรงค์” งดเหล้าเข้าพรรษา ปี ๒๕๕๑ : กรณีศึกษาประชาชนอายุ ๑๕ ปี ขึ้นไปในเขตกรุงเทพมหานคร และใน ๒๓ จังหวัดทั่วประเทศ”, (สำนักวิจัยแอบคโพลล์: มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ), ธันวาคม ๒๕๕๑, อ้างใน www.abacpoll.au.edu, เข้าถึงเมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๑๓} อ.อ.อุทก.(ไทย) ๒๓/๔๐/๓๐๒.

^{๑๔} สัมภาษณ์ พระครูพัฒนบริหารกิจ,เจ้าคณะตำบลแจนแวน อำเภอศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์, ๒๕ กันยายน ๒๕๕๕.

๔.๒.๒ ด้านการลดปัญหาและผลกระทบจากการดื่มสุราของชุมชนในอำเภอศรีนคร

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดื่มสุราจนเมาขาดสติ ทำให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน การดื่มสุราทำให้เกิดปัญหาต่างๆ แม้จะเป็นการดื่มเพียงครั้งเดียวหรือหลายครั้งจน เป็นเหตุทำให้ติดสุราเรื้อรังจนไม่สามารถที่จะหยุดดื่มได้ การดื่มสุราก่อให้เกิดผลกระทบดังนี้คือ ๑) ผลกระทบทางด้านร่างกายก่อให้เกิดโรคร้ายต่างๆ ๒) ผลกระทบทางด้านอารมณ์ ๓) ผลกระทบทางด้านบุคคลกับสังคม ๔) ผลกระทบทางด้านสติปัญญา

การดื่มสุรานั้นส่งผลกระทบทางด้านร่างกายของผู้ดื่มก่อนคือ สุราเมื่อดื่มให้ไหล ผ่านจากปากลงสู่ลำคอ^{๑๕} มันจะซึมเข้าไปสู่ ร่างกายอย่างรวดเร็วส่วนใหญ่จะถูกดูดซึมเข้าไปใน กระเพาะอาหารและกระจายเข้าสู่กระแสเลือดภายใน ๕ นาทีก่อนจะส่งต่อไปยังเซลล์เนื้อเยื่อ ของเหลวทุกแห่งในร่างกาย และอวัยวะ ต่างๆ ภายในเวลา ๑๐- ๓๐ นาที ทั้งนี้ จะสามารถตรวจพบฤทธิ์ของสุราในเลือดได้ภายในเวลา ๕ นาทีหลังจากการดื่ม และเริ่มก่อให้เกิดผลต่อ อวัยวะทั่วร่างกาย เช่น เกิดการระคายเคืองในช่องปากและลำคออย่าง ที่นักดื่มเรียกว่า เหล้าบาดคอ ถัดไปฤทธิ์ของแอลกอฮอล์ที่ส่งผลให้เห็นชัดเจนเริ่มได้ตั้งแต่ผิวหนัง หลอดเลือดที่ขยายตัวส่งผลให้หน้าแดง ตัวแดง ในทางตรงข้าม ผู้ดื่มบางรายอาจมีอาการเส้นโลหิตหดตัว ทำให้หน้าซีด ซึ่งจัดเป็นอันตรายต่อชีวิตมากกว่า เมื่อการหมุนเวียนของเลือดเร็วขึ้นไปยังส่วนต่างๆ ทั่วร่างกาย เซลล์ทุกเซลล์จะทำงานไวขึ้นกว่าปกติจนเกินความจำเป็นในช่วงระยะสั้นๆ ทำให้การทำงานของอวัยวะแปรปรวนไปจากปกติในเวลาต่อมา และก่อกำหนดการทำงานของเซลล์ให้ทำงานน้อยลง แล้วทำลายเซลล์ในที่สุด และแอลกอฮอล์ยังส่งผลกระทบต่อเซลล์สมอง ทำให้เกิดอาการสมองบวม นานเข้าจะเกิดการสูญเสียของเหลวในเซลล์สมอง เซลล์สมองลีบเหี่ยว เสื่อม และตายลง เป็นผลทำให้ระบบการทำงานของหัวใจสูบฉีดเลือดเร็วกว่าปกติ หัวใจทำงานมากยิ่งขึ้น ในระยะยาวจะทำให้การทำงานของกล้ามเนื้อหัวใจแปรปรวน สารที่มีหน้าที่สำคัญในการบีบตัวของกล้ามเนื้อหัวใจลดต่ำลง ทำให้หัวใจต้องทำงานหนักขึ้นเพื่อสูบฉีดโลหิต เมื่อหัวใจทำงานหนักขึ้นกล้ามเนื้อหัวใจจะเริ่มหนาขึ้น เกิดโรคหัวใจโต มีอาการหัวใจวายหรือหัวใจล้มเหลวในที่สุดอีกอย่างโรคที่พบบ่อยในหมู่นักดื่ม คือ โรคกระเพาะ แอลกอฮอล์ในระดับความเข้มข้นต่ำเพียงร้อยละ ๑๐ จะทำให้มีการกระตุ้นน้ำย่อยในกระเพาะอาหาร ส่งผลให้เกิดแผลทั้งในกระเพาะและลำไส้ ขณะที่แอลกอฮอล์ที่มีความเข้มข้นสูง จะทำให้เกิดอาการเยื่อในกระเพาะอาหารอักเสบเฉียบพลัน เมื่อดื่มจัดติดต่อกันเป็นเวลานาน จะทำให้มีเลือดออกในกระเพาะ อาเจียนเป็นสีดำ อุจจาระดำ อาการน่ากลัวที่อาจเกิดขึ้นได้ในผู้ดื่มบางรายก็คือการฉีกขาดของหลอดเลือดอาหารอันเกิดจากการอาเจียนหรือขย้อนอย่างรุนแรง ผู้ป่วยจะอาเจียนมีเลือดปนออกมาบ่อยๆ อาจเสียเลือดมาก ต้องทำการรักษาโดยผ่าตัดเย็บรอยฉีกขาดของเยื่อ บุตังก้าว และสุรานั้นยังมีผลทำให้ตับถูกทำลาย เมื่อเซลล์ตับถูกทำลายจะมีไขมันเข้าไปแทนที่ ทำให้เกิดการคั่งของไขมันในตับ ซึ่งเป็นสาเหตุแรกๆ ของอาการตับอักเสบส่งผลให้เซลล์ตับถูกทำลายเพิ่มมากขึ้น เมื่อเซลล์ตับตายลงถึงระดับหนึ่ง จะมีการสร้างพังผืดขึ้นที่บริเวณนั้นจนเกิดอาการตับแข็ง นอกจากนี้ผลจากการดื่มสุรา

^{๑๕} ดูรายละเอียดใน “เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำลายอวัยวะที่ไหลผ่าน”, งดเหล้าเข้าพรรษา ทำความดีถวายในหลวง ปี ๒๕๕๑, สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า, เอกสารข้อมูลเผยแพร่เพื่อร่วมรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา ทำความดีถวายในหลวง ปี ๒๕๕๑: หน้า ๑๑.

ทำให้หัวใจเต้นแรง ทำให้เป็นโรคความดันสูง อาจทำให้หัวใจเต้นผิดจังหวะซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้หัวใจวายตาย นอกจากนั้นผลจากการดื่มสุรายังส่งผลให้เกิดโรคมะเร็งต่างๆ ถึง ๑๔ แห่ง^{๑๖} โดยผู้หญิงที่เป็นนักดื่มมีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดโรคมะเร็งตับถึง ๙.๑๕ เท่า ในขณะที่เพศชายมีความเสี่ยงเพียง ๑.๖๒ เท่า ความเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งในช่องปาก ๕.๗๕ เท่า รองลงมาคือ โรคมะเร็งหลอดอาหาร ๔.๒๓ เท่า นั่นถือว่าเป็นภัยที่น่ากลัว และอีกประการหนึ่งคือความเสี่ยงต่อความผิดปกติทางระบบประสาทและจิตใจ ที่พบมากที่สุด คือ ความเสี่ยงต่อการเกิดโรคซึมเศร้าถึง ๗.๕๒ เท่า ความเสี่ยงต่อระบบหัวใจและหลอดเลือดที่พบมากที่สุดคือความเสี่ยงต่อการเป็นโรคความดันโลหิตสูงถึง ๔.๑๐ เท่า การดื่มสุราส่งผลกระทบต่อตัวผู้ดื่มเองดังที่กล่าวมา เพราะการดื่มสุราก็ทำให้เกิดโรคร้ายนานาประการ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อร่างกายของบุคคลผู้ดื่มสุรานั้น ความทุพพลภาพทางด้านร่างกายอันเป็นผลพวงมาจากการดื่มสุรา ที่จะต้องคอยเยียวยาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ โดยเฉพาะโรคร้ายที่สำคัญคือโรคมะเร็งอันเกิดจากพิษของสุรา และโรคร้ายนานาชนิดถึง ๔๐ อย่าง และยังส่งผลให้ผู้ดื่มสุราป่วยทั้งร่างกายและจิตใจด้วย

ผลของการดื่มสุรานอกจากส่งผลกระทบต่อร่างกายของผู้ดื่มเองแล้ว ยังส่งผลกระทบต่ออารมณ์ของผู้ดื่มอีกด้วย เพราะสุราหรือน้ำเมานั้น เมื่อดื่มเข้าไปแล้วสามารถที่เปลี่ยนแปลงคนดีให้เป็นคนเลวได้ในพริบตา อย่างที่ว่าน้ำสุรานั้นเป็นน้ำเปลี่ยนนิสัย ปริมาณแอลกอฮอล์ในกระแสเลือดของผู้ดื่มสุรา เมื่ออยู่ในระดับร้อยละ ๐.๕ จะมีผลต่ออารมณ์ คือ ทำให้อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย หงุดหงิด ฟุ้งซ่าน ขาดสมาธิ ฉุนเฉียว ก้าวร้าว ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ส่งผลต่อความคิด และการตัดสินใจ ทำให้ขาดการยับยั้งชั่งใจ ขาดสติทำอะไรไม่ได้^{๑๗} ก่อให้เกิดภาวะภาวะความวิตกกังวล และภาวะซึมเศร้าสูง ความรู้สึกเป็นสุขต่ำ มีความเครียด ไม่สบายใจระดับปานกลางถึงรุนแรง และยังก่อให้เกิดปัญหาตามมาอีกหลายอย่าง เช่น ปัญหาสุขภาพพฤติกรรมรุนแรง ก้าวร้าว ปัญหาอุบัติเหตุ ปัญหาการเงิน ปัญหาการงาน และ ปัญหาครอบครัวและยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อปัญหาทางสุขภาพจิตที่รุนแรงถึงกับเสียสติเลยก็มีดังงานวิจัยที่พบว่า ผู้ป่วยพิษสุราในโรงพยาบาล สมเด็จพระยามังคลายามีสุขภาพจิตอยู่ในระดับสุขภาพจิตไม่ดี ถึงร้อยละ ๖๕ มีปัญหาสุขภาพจิตเล็กน้อย ร้อยละ ๓๓.๐๐ และมีสุขภาพจิตดีเพียงร้อยละ ๒.๐๐^{๑๘} เท่านั้น

ผลเสียและผลกระทบจากการดื่มสุราในระดับอารมณ์นี้มีส่วนทำให้เกิดปัญหาตามมาอีกมากมายเช่นปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาครอบครัวแตกแยก ขาดความอบอุ่น ปัญหาอาชญากรรม และอุบัติเหตุต่างๆ ล้วนเกิดขึ้นเพราะการดื่มสุราจนขาดสติ ในเขตอำเภอศรีณรงค์สมัยที่ยังไม่มีการรณรงค์เรื่องการดื่มสุราในวัดและในงานบุญปัญหาเหล่านี้จะพบมากในเวลามีกงานบุญประเพณีต่างๆ เช่นสงกรานต์ งานศพ งานขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น การดื่มสุรานอกจากจะมีผลกระทบต่อผู้ดื่มและจิตใจ

^{๑๖} จีรนนท์ แก้วกล้า, “การทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์และผลกระทบของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์”, งานวิจัย, (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, ๒๕๔๘)

^{๑๗} สุนันทา ศิริวาจา, “การทำหน้าที่ของครอบครัวตามการรับรู้ของเด็กวัยรุ่นที่เสพยาในจังหวัดแพร่”, วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔)

^{๑๘} นันทิกา ทิวชาชาติ, “ความผิดปกติของการดื่มสุราในจังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗).

อารมณ์ของผู้ดื่มแล้วยังส่งผลกระทบต่อสังคมอีกด้วย เพราะ กลุ่มบุคคลที่ดื่มสุราได้สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นกับสังคม หมู่บ้านและชุมชน สุรานั้นได้ก่อให้เกิดผลกระทบระหว่างผู้ดื่มสุรากับสังคมหมู่บ้าน ชุมชนมากมายหลายอย่าง สังคมโดยทั่วไปเริ่มรู้สึกว่าไม่ค่อยมีความปลอดภัยทั้งต่อร่างกายและทรัพย์สินของตนเอง ทำให้เกิดความระแวงกลัวจะเกิดเหตุการณ์ดังเห็นได้จากภาพเหตุการณ์คนเมาสุราข่มขืนแล้วฆ่าชิงทรัพย์ หรือ คนเมาคอยจี้ชิงทรัพย์ของเจ้าทุกข์ ซึ่งเป็นคดีที่เห็นกันอยู่บ่อยครั้งตามข่าวหนังสือพิมพ์ หรือสื่อโทรทัศน์ต่างๆ บางกรณีสุรานั้นได้เพิ่มพลังศึกระยะของให้แก่วัยรุ่น เมื่อวัยรุ่นได้ดื่มสุราเข้าไปแล้วมักจะมีการมั่วสุม มีการเที่ยวเตร่ ขับรถจักรยานยนต์ออกไปเที่ยวยามค่ำคืน สร้างความรำคาญให้เกิดแก่บุคคลทั่วไป และเป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุตามท้องถนน บางครั้งก่อคดีขับรถชนคนอื่นถึงขั้นเสียชีวิตก็มี และมีเหตุการณ์จี้แฉะลักขโมยมากขึ้น ความไม่ปลอดภัยย่อมเกิดแก่บุคคลที่อยู่ในสังคมทั้งๆ ที่ไม่ต้องการ อีกประเด็นหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อสังคม คือ ผลจากการดื่มสุราของผู้ดื่มสุรานั้นเมื่อเกิดภัยต่างๆ ขึ้น มักจะผลักรถให้กับสังคม ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่พลเมืองที่ดีหรือขาดหน้าที่ประชากรที่ควรทำต่อประเทศ หรือขาดหน้าที่ลูกบ้านที่พึงใส่ใจกับชุมชนของตนเอง อย่างเช่น เมื่อชุมชนมีกิจกรรมที่ต้องการความร่วมมือ ร่วมใจสร้างประโยชน์ให้เกิดแก่ชุมชน ก็หวังพึ่งพาอาศัยไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการอาศัยด้านแรงงานกำลังกาย หรือการสนับสนุนทางด้านแรงสติปัญญา หรือด้านแรงใจ เพราะสุรานั้นได้บั่นทอนกำลังเหล่านั้นแล้ว สังคมหมู่บ้านชุมชนที่มีแต่คนเมาสุรากลายเป็นสังคมที่เป็นง่อยไม่สามารถพัฒนาในด้านต่างๆ ได้

การดื่มสุรามากๆ ทำให้สติปัญญาเลอะเลือนได้ ไม่ก่อให้เกิดความกระฉับกระเฉงทางสมองอย่างที่ใครคาดหมายไว้ เพราะสุรานั้นจะส่งผลทำให้ประสาทส่วนรับรู้ ตัวสั่งการทำงานช้าลง หรือหยุดทำงานในที่สุด อันเป็นเหตุแห่งโรคสมองฝ่อได้ในที่สุด อานูภาพของ แอลกอฮอล์ สามารถเล่นถึงสมองได้ ภายในเวลา ๖ นาที ดร.อามินบิลเลอร์^{๑๔} หัวหน้านักวิจัยมหาวิทยาลัยไฮเดลเบิร์ก ทำการศึกษาจากอาสาสมัครชาย ๘ คนหญิง ๗ คน พบว่า หลังจากดื่มเบียร์ ๓ แก้ว หรือเหล้าไวน์ ๒ แก้ว ทำให้ปริมาณแอลกอฮอล์ในเลือดเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๐.๐๕ เป็น ๐.๐๖ จะส่งผลให้เซลล์สมองเปลี่ยนแปลงไป แสดงว่าสมองมีปฏิกิริยาไวกับ เหล้ามาก และแสดงว่าพิษของแอลกอฮอล์ก็ออกฤทธิ์เร็วเช่นกัน และยังพบว่า ความเข้มข้นของสารอย่างครีตินซึ่งมีส่วนปกป้องเซลล์ได้ลดลง ขณะที่ความเข้มข้นของแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น เมื่อศึกษาพบว่า ความผิดปกติของสมองในผู้ที่ดื่มสุราขนาดสัณฐานประมาณ ได้กลับฟื้นคืนปกติได้ แต่ความสามารถของสมองที่จะกลับฟื้นคืนจากพิษแอลกอฮอล์จะต้องลดน้อยหรืออาจจะสิ้นลง หากว่าดื่มในปริมาณที่มากขึ้น

การรณรงค์ให้งดการดื่มสุราในอำเภอศรีนครนธ์ได้กระทำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการรณรงค์ลดการดื่มสุรานี้ถือเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งในโครงการวัดปลอดสุราที่เป็นนโยบายของคณะสงฆ์จังหวัดสุรินทร์

๔.๓ กิจกรรมโครงการวัดปลอดสุรา

หลังจากที่อำเภอศรีนครนธ์และคณะสงฆ์ได้เข้าร่วมโครงการวัดปลอดสุรา หรือการรณรงค์ไม่ดื่มสุราในงานบุญ ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งพระสงฆ์และประชาชนทำให้ทราบ

^{๑๔} หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, “อานูภาพของแอลกอฮอล์ สามารถเล่นถึงสมองได้ ภายในเวลา ๖ นาที”, ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๒: ๗

ว่า ก่อนที่จะมีโครงการนี้ปัญหาที่เกิดจากการตีมัสการมีมาก เช่นการทะเลาะวิวาทของเด็กวัยรุ่น การเข้ามาตีมัสการในวัดเวลาวัดมีกิจกรรมหรือมีงานทำบุญ ครอบครัวขาดความอบอุ่น ผู้วิจัยได้ศึกษา กิจกรรมวัดปลอดสุราดังนี้

๔.๓.๓ กิจกรรมงานศพ

งานศพถือเป็นงานสูญเสียเป็นงานแห่งความเศร้าโศกเสียใจ แต่เมื่อมีงานสิ่งที่ขาดไม่ได้ก็คือสุราหรือเหล้า บางงานเสร็จงานแล้วเจ้าภาพยังต้องหาเงินไปให้ค่าเหล้าเพราะจ่ายค่าเหล้ายังไม่หมด นี่เป็นสภาพของการจัดงานศพในอำเภอศรีนครณ์ก่อนที่จะมีโครงการวัดปลอดสุรา หลังจากคณะสงฆ์และหน่วยงานราชการได้มีโครงการวัดปลอดสุราและรณรงค์เรื่องงานศพปลอดเหล้าอย่างจริงจังแล้ว ผลที่รับคือ “เดี๋ยวนี้เวลามีงานในวัดไม่มีคนมาตีมหรือขายสุราในวัด ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสมัยก่อนเช่นการทะเลาะวิวาทในวัดไม่มี นอกจากนี้ในงานบุญต่างๆ เช่นงานศพ งานบวช งานผ่าป่าหรืองานกฐิน เจ้าภาพจะขอความร่วมมือของการเลี้ยงสุรา ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือจากประชาชนที่มาร่วมงานเป็นอย่างดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจถึงโทษและพิษภัยของการตีมัสการ”^{๒๐} คำกล่าวนี้สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของนายบุญมา เตื่อนขาว ซึ่งผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ว่า “เดี๋ยวนี้ถ้าเป็นงานศพจะเป็นงานศพปลอดเหล้าเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ คือไม่มีการเลี้ยงเหล้าเพราะได้มีการรณรงค์เรื่องงานศพปลอดเหล้าทางอำเภอได้ประชาสัมพันธ์หมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านไม่มีการเลี้ยงเหล้าในงานศพเวลามีงานศพจะมีแผ่นป้ายไปติดไว้ในงานเลยว่า “งานศพงานศพงดเหล้างดเบียร์” ประชาชนในตำบลแจนแวนเวลามีงานศพจะรู้กันเลยเดี๋ยวนี้แทบไม่ต้องมีแผ่นป้ายเพราะปฏิบัติมา ๒-๓ ปีแล้ว รู้กันเลยว่างานศพงดเหล้า เดี่ยวนี้เจ้าภาพไม่ต้องกังวลที่จะต้องหาซื้อเหล้ามาเลี้ยงแขก”^{๒๑} นายแจ้ง คำผล เป็นอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน (อปพร) บ้านตัวอย่าง ตำบลนครณ์ กล่าวไว้อย่างสอดคล้องกันว่า “เดี๋ยวนี้เวลามีงานศพ ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชนจะเอาป้ายงดตีมัสการในงานศพ หรืองานศพปลอดเหล้าไปติดไว้ที่งาน ชาวบ้านส่วนมากจะรู้ว่าในงานศพไม่มีการเลี้ยงสุรา ถ้าเป็นงานศพชาวบ้านก็ให้ความร่วมมือ เจ้าภาพก็ไม่ต้องหาเหล้ามาเลี้ยง หากคนมาในงานศพไม่มีแล้วเดี๋ยวนี้ ดีขึ้นมาก”^{๒๒} การจัดเขตปลอดสุราเป็นความเห็นร่วมกันของคนในชุมชนอำเภอศรีนครณ์ จังหวัดสุรินทร์ เพราะเห็นโทษและพิษภัยของการตีมัสการ แม้พระสงฆ์เองก็พยายามเทศน์ชี้แจงถึงโทษของการตีมัสการ หรือการจัดงานบุญแล้วมีการเลี้ยงสุราก็ทำให้งานบุญนั้นไม่ได้บุญเพราะสุราจะไปบั่นทอนสติปัญญาของผู้ที่มาทำบุญ จากการสัมภาษณ์พระครูสิริธรรมวิสุทธิ^{๒๓} เจ้าคณะตำบลและเจ้าอาวาสวัดศรีพระจันทร์ท่านกล่าวว่า สมัยก่อน ก่อนที่จะมี พ.ร.บ. ห้ามตีมและขายสุราในวัดเวลาจัดงานในวัดทำต้องให้คณะกรรมการวัดเดินตรวจตามร้านค้าที่ขายในบริเวณวัด ถ้าเห็นว่าร้านใดขายสุรา

^{๒๐} สัมภาษณ์ กำนันสำราญ ธรรมนาม, กำนันตำบลนครณ์ อำเภอศรีนครณ์ จังหวัดสุรินทร์, ๒๕ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๒๑} สัมภาษณ์ นายบุญมา เตื่อนขาว กำนันตำบลแจนแวน อำเภอศรีนครณ์ จังหวัดสุรินทร์, ๒๕ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๒๒} สัมภาษณ์นายแจ้ง คำผล,อาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน (อปพร) บ้านตัวอย่าง ตำบลนครณ์ อำเภอศรีนครณ์ จังหวัดสุรินทร์ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๒๓} สัมภาษณ์,พระครูสิริธรรมวิสุทธิ,เจ้าคณะตำบลศรีสุข อำเภอศรีนครณ์ จังหวัดสุรินทร์, ๒๐ กันยายน ๒๕๕๕.

ด้วยก็จะให้กรรมการวัดบอกเจ้าของร้านให้งดการขายสุรา และในการไปเทศน์ในงานบุญต่างๆ ที่ได้รับนิมนต์ไป ส่วนหนึ่งของการเทศน์ท่านเน้นอยู่เสมอเรื่องโทษและพิษภัยของการดื่มสุรา ปัจจุบันมี พ.ร.บ. ห้ามดื่ม ห้ามขายสุราในเขตบริเวณวัด ทำให้เวลามีงานบุญต่างๆ ในวัดไม่มีการขายสุรา และบุคคลที่ดื่มสุราเข้ามาในวัดก็จะเป็นที่รังเกียจของบุคคลอื่นเป็นการป้องกันและดูแลคนในชุมชนไปในตัวด้วย จะเห็นได้ว่าปัจจุบันนี้พระสงฆ์มีบทบาทเป็นอย่างมากในการต่อต้านการดื่มสุราและประชาชนโดยส่วนมากก็เชื่อพระสงฆ์เพราะพระสงฆ์มีจุดแข็ง คือเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ เป็นที่เคารพนับถือของพุทธศาสนิกชน เป็นผู้ชี้ทางถูกแกล้งคม และเป็นที่พึ่งทางจิตใจของประชาชน และมีพระสงฆ์ไทยในปัจจุบันได้สร้างเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนาขึ้นมา โดยมีบทบาทเพื่อเป็นที่พึ่งทางสังคมในการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจชุมชน และด้านคุณภาพชีวิต คุณภาพจิตใจ สร้างกระบวนการเรียนรู้ในแนวทางรู้จักพึ่งพาตนเองได้ของประชาชน ดังกรณีของพระครูสิริธรรมวิสุทธิ เจ้าอาวาสวัดศรีพระจันทร์เป็นตัวอย่างที่ดีในการที่พระสงฆ์ได้ดำเนินการรณรงค์งดการดื่มสุราในงานบุญ

ในเขตอำเภอศรีนครนอกจากพระสงฆ์แล้วหน่วยงานและบุคลากรภาครัฐเช่นอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล ต่างร่วมมือกันในการรณรงค์ลดการดื่มสุรา และจัดชุมชนให้เป็นชุมชนปลอดสุราเพราะมองเห็นว่า ปัญหาการดื่มสุรานั้น หลายฝ่ายเห็นว่าหากจะให้ปัญหาหมดสิ้นไปหรืออยู่ในระดับที่ไม่เป็นอันตราย แนวทางที่ดีที่สุดคือ การป้องกันไม่ให้เยาวชนคนรุ่นใหม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจในโทษและพิษภัย สร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชน สร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็ง โดยรัฐต้องประสานกับชุมชน โดยจะติดต่อผ่านทางอาสาสมัครป้องกันภัยหมู่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อพูดคุยหาแนวทางป้องกันและหากิจกรรมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมวางแผนทางแก้ปัญหา เสนอแนะวิธีดูแลชุมชนเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งและก่อให้เกิดความสงบสุข ร่มเย็นในสังคม ชุมชน เช่นในพิธีงานศพ ผู้ใหญ่บ้านหรือหน่วยงาน อบต. จะมีป้ายไปติดไว้ในงานซึ่งมีข้อความว่า “งานศพ งานเศร้า งดเหล้า งดเบียร์” ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือจากเจ้าภาพและผู้มาร่วมงานเป็นอย่างดี ทำให้งานศพในเขตอำเภอศรีนครนอกในปัจจุบันไม่มีการดื่มสุราในงาน แม้แต่ในงานบุญอื่นๆ เช่นงานกฐิน ผ้าป่า เจ้าภาพไม่มีการเลี้ยงสุรา โดยเฉพาะงานกฐินในปัจจุบันมีการรณรงค์กฐินปลอดเหล้าของภาครัฐ ทำให้ชุมชนได้ประโยชน์เป็นอย่างมากเพราะสามารถลดการดื่มสุราในงานกฐินลงได้

การกำหนดเขตปลอดสุราที่เห็นผลมากที่สุดและมีผลสัมฤทธิ์ ๑๐๐ % คือการกำหนดเขตงานศพปลอดสุรา จากการที่ผู้วิจัยได้สังเกตและสัมภาษณ์พระสงฆ์และประชาชน ในงานศพต่างๆ ของอำเภอศรีนครนอก ไม่ว่าจะเป็นจัดงานศพในวัดหรือในบ้านเรือนโดยเฉพาะงานศพที่จัดในบ้านของผู้เสียชีวิต จะมีป้ายติดประกาศไว้ว่า “.งานศพงานเศร้า งดเหล้างดเบียร์” ซึ่งในงานศพแต่ละงานจะไม่มีการเลี้ยงสุรา ประชาชนที่ไปร่วมงานก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี “เขตปลอดสุราที่ได้ผลเป็น ๑๐๐ % คืองานศพ ประชาชนจะไม่มีการเลี้ยงสุราในงานเลย ถือเป็นผลสำเร็จของการรณรงค์งดการดื่มสุราของอำเภอศรีนครนอก”^{๒๔} นอกจากนี้ในเขตวัดเมื่อมีงานบุญไม่ว่าจะเป็นงานศพหรืองานบุญอื่นๆ ก็จะไม่มีการดื่มสุรา หรือเลี้ยงสุราในวัดผลสัมฤทธิ์นั้นนอกจากเกิดจากการห้ามปรามของพระสงฆ์ในวัดและ

^{๒๔} สัมภาษณ์พระครูกันตสารธรรม เจ้าคณะตำบลนคร อำเภอศรีนคร จังหวัดสุรินทร์, ๒๐ กันยายน ๒๕๕๕.

คณะกรรมการวัดแล้ว พ.ร.บ. ห้ามดื่มสุราก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้วัดเป็นวัดปลอดสุรา “วัดทุกวัดในเขตอำเภอศรีนครได้เข้าร่วมโครงการวัดปลอดสุรา และทุกวันในอำเภอศรีนครไม่มีประชาชนมาดื่มสุราหรือจำหน่ายสุราในงานบุญที่จัดในวัด เดิมนั้นชาวบ้านเขารู้กัน และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ถ้าเป็นงานศพต้องงดเหล้า งดเบียร์ เดิมนั้นงานศพไม่มีคนเมาให้เห็น ไม่ต้องเทศน์แข่งกับคนเมาแล้ว โครงการวัดปลอดสุรา งานศพปลอดสุราได้ผลมากชาวบ้านเข้าใจและให้ความร่วมมือ เขตอำเภอศรีนครเดิมนั้นงานศพปลอดเหล้า”^{๒๕}

จากการร่วมมือกันของทุกฝ่ายในชุมชนเขตอำเภอศรีนครที่จะทำให้เป็นชุมชนปลอดการดื่มสุราหรือลดการดื่มสุราในเทศกาลงานบุญต่างๆ ถือว่าประสบความสำเร็จพอสมควรโดยเฉพาะการดื่มสุราในเขตวัดนอกจากจะเป็นการรณรงค์จากวัดแล้วยังได้รับผลดีจากการมี พ.ร.บ.วัดปลอดสุราทำให้ปัจจุบันนี้วัดในเขตอำเภอศรีนครทุกวัดเป็นวัดที่ไม่มีการขายสุราในวัดในเวลาจัดงานบุญต่างๆ ในวัดอย่างสิ้นเชิง นอกจาก พ.ร.บ. ห้ามดื่มและขายเหล้าในวัดแล้วในชุมชนยังมีการสร้างกิจกรรมเสริม ที่จะช่วยให้ เกิดการเชื่อมโยงไปสู่ทางออกหรือทางเลือกในการไม่ดื่มเหล้าให้เกิดขึ้นในชุมชนด้วย ได้แก่ การจัดกิจกรรมเสริมตามวันสำคัญทางศาสนา คืองดเหล้าเข้าพรรษา กิจกรรมเสริมตามวันสำคัญทางราชการ คือ งดเหล้าเพื่อพ่อ กิจกรรมเสริมตามวันเทศกาลหรือประเพณี คือสงกรานต์ปลอดเหล้า งานศพปลอดเหล้า งานบวชปลอดเหล้า การจัดกิจกรรมเสริมในด้านการส่งเสริมอาชีพ และกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาแก่เยาวชนในด้านการอบรมคุณธรรม จริยธรรม

๔.๓.๔ กิจกรรมงานบุญต่างๆ เช่นงานบวช งานกฐิน ผ้าป่า

ประชาชนในอำเภอศรีนคร ก็เหมือนกับประชาชนในอำเภออื่นๆคือนิยมในการทำบุญเมื่อมีโอกาส เพราะมีความเชื่อว่าการทำบุญ ทำให้ไปเกิดในภพภูมิที่ดีในชาติหน้า ตามหลักพุทธศาสนากล่าวว่า บุญ” แปลว่า เครื่องชำระส้นดาน ความดี กุศล ความสุข ความประพฤติดชอบทางกาย วาจาและใจ กุศลกรรม ส่วนคำว่า “กุศล” แปลว่า บุญ ความดี ฉลาด สิ่งที่ดี กรรมดี เป็นต้น จะเห็นได้ว่าคำว่าบุญและกุศล บางครั้งใช้แทนกันได้ บางครั้งก็ใช้แทนกันไม่ได้ จึงเป็นเหตุให้เกิดความสับสนว่า ความหมายของธรรมสองคำนี้เหมือนหรือต่างกันอย่างไร แต่เมื่อกล่าวโดยความหมายอย่างกว้างๆ แล้วบุญก็มีความหมายเท่ากับกุศล แต่ในการใช้จริงมักปรากฏในความหมายที่จำกัดแคบและจำเพาะแ่งมากกว่ากุศล มีพุทธพจน์หลายแห่งที่พระพุทธเจ้าตรัสถึง โอปกิบุญ คือบุญที่อำนวยการแก่เบญจขันธ์ซึ่งได้แก่บุญที่เป็นโลกียะ ส่อความว่าจะต้องมีโนปกิบุญหรือนิรูปกิบุญที่เป็นโลกุตระเป็นคู่กัน แต่ก็ได้ทรงออกชื่อโนปกิบุญไม่^{๒๖} มีแต่คำว่าโลกุตระบุญ ในคัมภีร์อรรถกถาอิตฺตุตตะแสดง ความหมายของคำว่าบุญไว้ ๕ อย่างคือ^{๒๗} ๑) บุญหมายถึงผลของกุศลหรือผลของความดีเช่นในข้อความว่าเพราะการสมาทานกุศลธรรมทั้งหลายเป็นเหตุบุญย่อมเจริญเพิ่มพูน ๒) บุญหมายถึงความประพฤติดุจจริตในระดับกามาวจรและรูปาวจรเช่นในคำว่า คนตกอยู่ในวิซขาหากปรุงแต่งสังขารที่เป็นบุญ ๓) บุญหมายถึงภพที่เกิดซึ่งเป็นสุคติเช่นในคำว่าวิญญาณที่เข้าถึงบุญ ๔) บุญหมายถึงกุศล

^{๒๕}สัมภาษณ์พระครูกลยาณธรรมโม,เจ้าอาวาสวัดโมลีวงษา เจ้าคณะตำบลตรว อำเภอศรีนคร จังหวัดสุรินทร์ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๕.

^{๒๖}อ้างแล้ว,หน้า ๑๖๙.

^{๒๗}อภิธัมมัตถสังคหบาลีและอภิธัมมัตถะวิภาวินีฎีกา,ฉบับแปลเป็นไทย,พิมพ์ครั้งที่ ๔,(กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย ๒๕๒๖),หน้า ๑-๙.

เจตนาเช่นในคำว่าบุญกิริยาวัตถุคือเท่ากับกุศลกรรม ๕) บุญหมายถึงกุศลธรรมในภูมิสาม เช่นในคำว่า ภิคุทั้งหลายเธอทั้งหลายอย่ากลัวต่อบุญเลย ข้อนี้ตรงกันกับคำว่าโลกียกุศลนั่นเอง

ความหมายที่ ๕ นี้เป็นความหมายหลักซึ่งตรงกับคำอธิบายในมหานิเทศ^{๒๘}ที่ว่า “กุศลวิสังขารในไตรธาตุคือกามธาตุ รูปธาตุ และอรุธาตุ อย่างหนึ่งอย่างใดก็ตามเรียกว่าบุญ” ส่วนความหมายเชิงอธิบายในทางธรรมคำว่ากุศลที่ถือได้ว่าเป็นหลักมีความหมายอยู่ ๔ อย่างคือ^{๒๙} ๑) อาริยะะ ความไม่มีโรค คือสภาพจิตที่ไม่มีโรค ซึ่งเรียกกันว่า “สุขสภาพจิต” หมายถึงสภาวะหรือองค์ประกอบที่เกื้อกูลแก่สุขสภาพจิต ทำให้จิตไม่ป่วยไข้ ไม่ถูกบีบคั้น ไม่กระสับกระส่าย เป็นจิตแข็งแรง คล่องแคล่ว สบายใช้งานได้ดีเป็นต้น ๒) อนวัชชะ ไม่มีโทษหรือไร้ตำหนิ แสดงถึงภาวะที่จิตสมบูรณ์ไม่บกพร่อง ไม่เสียหาย หรือไม่มีของเสีย ไม่มัวหมอง ไม่ขุ่นมัว สะอาด เกลี้ยงเกลา เยี่ยมอ่อง ผ่องแผ้วเป็นต้น ๓) โภคผลสัมฤทธิ์ เกิดจากปัญญาหรือเกิดจากความฉลาดหมายถึงภาวะที่จิตประกอบด้วยปัญญา หรือมีคุณสมบัติต่างๆ ซึ่งเกิดจากความรู้ความเข้าใจ สว่าง มองเห็น หรือรู้เท่าทัน ความเป็นจริง สอดคล้องกับหลักที่ว่ากุศลธรรมมีโยนิโสมนสิการคือความรู้จักคิดแยกคายหรือรู้จักทำใจอย่างฉลาดเป็นปทัฏฐาน ๔) สุขวิบากมีสุขเป็นวิบาก คือ เป็นสภาพที่ทำให้มีความสุข เมื่อกุศลธรรมเกิดขึ้นในใจย่อมเกิดความสุขสบายคล่องใจในทันทีทันเอง ไม่มีโรคเบียดเบียน ไม่มีสิ่งสกปรกเสียหาย มลทินหรือของที่เป็นพิษภัยมาพ้องพาน และรู้ตัวว่าอยู่ในที่มั่นคงปลอดภัย ถูกต้องเหมาะสม ถึงจะไม่ได้เสพเสวยสิ่งใดเป็นพิเศษออกไป ก็ย่อมมีความสุขสบาย ได้เสวยความสุขอยู่แล้วในตัว

จากที่กล่าวมาจึงสรุปได้ว่า บุญ หรือกุศล เป็นไวยาพจน์กันแต่ในการใช้จริงโดยทั่วไปกุศลมีความหมายครอบคลุมที่สุด กว้างกว่าบุญ คำทั้งสองจึงใช้แทนกันได้บ้าง ไม่ได้บ้าง กุศลในแง่การกระทำคือกรรมก็ได้ มองลึกลงไปถึงตัวสภาวะธรรมก็ได้ ส่วนบุญมักเล็งแต่ในแง่กรรม คือการกระทำ ดังนั้น คำว่ากุศลกรรมก็ดี กุศลธรรมก็ดีจึงเป็นคำสามัญ แต่สำหรับบุญเราพูดได้ว่าบุญกรรม

กิจกรรมงานบุญในทางพุทธศาสนาเช่นงานกฐิน งานผ้าป่า งานบวช คณะสงฆ์อำเภอศรีณรงค์ และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ก็ได้รณรงค์ให้เป็นงานที่ปลอดเหล้า “เดี๋ยวนี้ถ้าจัดงานกฐิน ผ้าป่า ในวัดหรือถ้าเจ้าภาพมาจากต่างถิ่น ต่างจังหวัดก็ไม่มีการเลี้ยงเหล้า เพราะมีกฎหมายห้ามดื่มหรือจำหน่ายสุราในวัด ชาวบ้านก็เริ่มเข้าใจ ว่าถ้าเป็นงานบุญก็ควรจะต้องดื่มสุรา ที่วัดผมไม่มีเลยนะ ถ้าเป็นงานบุญจัดในวัดไม่มีดื่มสุรา อาจเพราะมีกฎหมายห้ามไว้ คนกลัวทำผิดกฎหมายก็เป็นได้”^{๓๐} “ถ้าเป็นงานบุญกฐิน ผ้าป่า งานบวชนี้จัดในวัดไม่มีการดื่มสุราหรอกนะเพราะมีกฎหมายห้ามการดื่มสุรา ถ้าดื่มมาแล้วเดินเข้าไปในวัด เข้าไปในงานนี้พอจะมี แต่ก็ไม่มาก ส่วนมากแล้วถ้าเมาก็ไม่เข้าวัด งานบุญถ้าจัดในบ้านยกเว้นงานศพ ก็จะมีบ้าง แต่ก็ไม่มากคนดื่มสุราเริ่มรู้และให้ความร่วมมือ หลวงพ่อที่วัดก็เทศน์ หน่วยงานราชการก็พยายามรณรงค์มีการให้รางวัลงานบุญที่ไม่มีเหล้า ไม่มีการเลี้ยงสิ่งมีนเมา ก็พยายามช่วยกันทุกวิถีทางเพื่อให้เป็นงานบุญปลอดเหล้าจริงๆ”^{๓๑} จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า

^{๒๘} พระราชนิพนธ์, หน้า ๑๗๐.

^{๒๙} อ้างแล้ว, หน้า ๑๔๖.

^{๓๐} สัมภาษณ์พระครูกลยาณธรรมโฆษะ,เจ้าอาวาสวัดโมลีวงษา เจ้าคณะตำบลตรว อำเภอศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๕.

^{๓๑} สัมภาษณ์ นายสนอง ทองอัม กำนันตำบลหนองแวง อำเภอศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕.

ถ้าเป็นงานบุญที่จัดในวัดจะไม่มีการตีฆ้องหรือจำหน่ายสุราเลยเพราะมีกฎหมายห้ามไว้ คนกลัวทำผิดกฎหมาย อีกอย่างหนึ่งเท่าที่ผู้วิจัยซึ่งเป็นพระสงฆ์ในพื้นที่อำเภอศรีนครได้สังเกตและพูดคุยกับชาวบ้าน เห็นว่าชาวบ้านเข้าใจและให้ความร่วมมือดีถ้าเป็นงานบุญกฐิน บุญผ้าป่า งานบวช จะพยายามงดเรื่องเหล้า เรื่องเบียร์ พระสงฆ์ในเขตอำเภอก็ช่วยกันเทศน์สั่งสอนให้จัดงานบุญให้ได้บุญ โดยการงดเหล้าเบียร์ ซึ่งก็ได้ผลพอสมควร

๔.๓.๕ กิจกรรมงานแต่งงาน

การแต่งงานถือเป็นกิจกรรมที่เป็นวิถีชีวิตของคนในชุมชน เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงการสืบเผ่าพันธุ์ของมนุษย์ การแต่งงานมีคู่ครองเป็นการแสดงออกถึงความพร้อมในการที่จะเป็นผู้ใหญ่ มีความรับผิดชอบ คติโบราณถือว่าเมื่ออายุครบบวช ต้องบวชทดแทนบุญคุณผู้มีพระคุณ หลังจากบวชแล้ว ก็พร้อมที่จะมีครอบครัว พร้อมที่จะรับผิดชอบครอบครัว สร้างครอบครัวของตนเอง ประเพณีการแต่งงานมีมาแล้วตั้งแต่สมัยโบราณ สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน รูปแบบพิธีการมีความแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ แต่รูปแบบที่เป็นสากลก็ถือมีการสู่ขอกันตามประเพณี การหมั้น การจัดพิธีแต่งงาน อาจจะจัดงานใหญ่โตมีการเลี้ยงฉลอง หรือแค่การผูกข้อมือ จะมีการจดทะเบียนสมรสหรือไม่ต้องจดทะเบียนสมรสก็ได้ ก็ถือว่าการแต่งงานสมบูรณ์แล้ว

ผู้วิจัยได้สอบถามและสัมภาษณ์ถึงกิจกรรมงานแต่งงานในเรื่องการงดเว้นเหล้า เบียร์ ในเขตอำเภอศรีนคร “งานแต่งงานถือว่าเป็นงานกิน และส่วนมากชาวพุทธเราก็ไม่ได้มาแต่งงานในวัด เพราะฉะนั้นการจะไปขอให้เขางดเหล้า งดเบียร์ก็ทำได้ยากอยู่นะ พระสงฆ์เราก็ได้แต่เทศน์ตักเตือนในเรื่องงานแต่งให้เลี้ยงเหล้า เลี้ยงเบียร์น้อยๆ ไม่ใช่แต่งเสร็จแล้วค่าเหล้ามากกว่าค่าสินสอดอีก”^{๓๒} คำกล่าวนี้อาจสอดคล้องกับที่กำนันสำราญ ธรรมนามได้ให้สัมภาษณ์ผู้วิจัยว่า “ถ้าเป็นงานแต่งแล้ว ให้ลดเหล้า ลดเบียร์ก็คงยาก เพราะงานแต่งงานถือว่าเป็นงานกินเลี้ยง เหล้าเบียร์ก็มีบ้างตามสมควร แต่ก็ไม่ใช่ว่าจะดื่มกันทุกคนนะเวลาไปงานแต่งงาน บางคนก็ดื่ม บางคนก็ไม่ดื่ม แต่งงานแต่ก็มีการเลี้ยงเหล้าเลี้ยงเบียร์อยู่ ไม่เหมือนงานศพ หรืองานบุญอื่นๆ ที่เหล้าเบียร์ชาวบ้านจะงดไม่มีเลี้ยงกัน”^{๓๓} งานแต่งงานจึงเป็นงานที่ยังมีการเลี้ยงสุราอยู่ การรณรงค์ก็ทำได้ยากเพราะคนส่วนมากถือว่างานแต่งเป็นงานกินเลี้ยง การเลี้ยงเหล้าเลี้ยงเบียร์เป็นเรื่องปกติ ของงานแต่งงาน

๔.๕ สรุป

จากการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์การแก้ปัญหาการดื่มสุราของวัดที่เข้าร่วมโครงการวัดปลอดสุราทั้งสามด้านที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจะเห็นว่าการกำหนดเขตปลอดสุราในชุมชนหรือในวัดมีผลสัมฤทธิ์มากที่สุดคือการกำหนดเขตปลอดสุราในงานศพได้รับความร่วมมือจากประชาชนในเขตอำเภอศรีนครเป็นอย่างดีประชาชนทุกคนพร้อมที่จะงดดื่มสุราในงานศพเพราะถือว่าเป็นงานสูญเสีย

^{๓๒} สัมภาษณ์พระครูกันตสารธรรม เจ้าคณะตำบลนคร อำเภอศรีนคร จังหวัดสุรินทร์, ๒๐ กันยายน ๒๕๕๕.

^{๓๓} สัมภาษณ์ กำนันสำราญ ธรรมนาม, กำนันตำบลนคร อำเภอศรีนคร จังหวัดสุรินทร์, ๒๕ กันยายน ๒๕๕๕.

และเป็นงานเศร้า งานศพในเขตอำเภอศรีณรงค์เป็นงานศพปลอดสุรา ๑๐๐ % นอกจากนี้การกำหนดเขตปลอดสุราของวัดที่เข้าร่วมโครงการวัดปลอดสุราประสบผลสำเร็จ ๑๐๐ % เช่นกันเพราะงานบุญต่างๆ ที่จัดในวัดไม่ว่าจะเป็นงานศพ งานกฐิน งานผ้าป่า เป็นต้น ไม่มีการจำหน่ายหรือดื่มสุราในวัด ประชาชนให้ความร่วมมือทำให้วัดเป็นปลอดสุรา ทั้งนี้ นอกจากพระสงฆ์จะห้ามปรามในการไม่ให้จำหน่ายและดื่มสุราในวัดแล้ว การมี พ.ร.บ. ห้ามดื่มสุราในวัดก็ช่วยได้มากในการทำให้วัดทุกวัดในอำเภอศรีณรงค์ปลอดการดื่มสุรา

สำหรับกิจกรรมงานบุญที่มีแนวโน้มว่าจะเป็นงานบุญปลอดเหล้าคืองานกฐิน ผ้าป่า งานบวช แม้จะยังมีการเลี้ยงเหล้าบ้างแต่ก็ไม่มากเหมือนงานแต่งงาน เพราะแต่ละคนถือว่างานกฐิน ผ้าป่า งานบวช เป็นงานบุญ ต้องลดสิ่งมีนเมาอันจะทำให้ขาดสติ เป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ส่วนงานแต่งงานนั้นยังมีการเลี้ยงเหล้า เลี้ยงเบียร์มากกว่างานอื่นๆ เพราะถือว่างานแต่งงานเป็นงานกินเลี้ยง การเลี้ยงเหล้า เลี้ยงเบียร์จึงมีอยู่ไม่ได้ลดลงเหมือนงานกฐิน ผ้าป่า งานบวช ซึ่งเป็นสิ่งที่คณะสงฆ์และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันรณรงค์ต่อไปให้มีงานแต่งงานที่ไม่มีการเลี้ยงเหล้าเลี้ยงเบียร์